

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-482

12/06/2020

ქ. თბილისი

ქ. თბილისში, შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ იზოტოპების საწარმოს (ქიმიური მრეწველობა) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების შესახებ

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ მიერ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ქ. თბილისში, იზოტოპების საწარმოს (ქიმიური მრეწველობა) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში და კანონით გათვალისწინებული თანდართული დოკუმენტაცია, რაზეც სამინისტრომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა და დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ვაკის რაიონის გამგეობის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება.

2019 წლის 27 მარტს შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ მიერ სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში წარმოდგენილი იყო სტაბილური იზოტოპების საწარმოს (ქიმიური მრეწველობა) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკოპინგის განცხადება თანდართული დოკუმენტაციით, რაზეც სამინისტროს მიერ სკოპინგის პროცედურის შედეგად დადგინდა საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები (ბრძანება N 2-631; 08.07.2019 - სკოპინგის დასკვნა № 55; 12/06/2019). გზშ-ის ანგარიში მომზადებულია საკონსულტაციო კომპანია შპს „გამა კონსალტინგის“ მიერ.

2010 წლის 5 იანვარს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ სტაბილური იზოტოპების წარმოებაზე (ქიმიური ნივთიერებების წარმოება) გაცემულია ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №2 (გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა N000023) და „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, 2019 წლის 5 ივნისს კომპანიის მოთხოვნის საფუძველზე, გაცემულია გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება.

საქმიანობის განხორციელების ტერიტორია მდებარეობს ქ. თბილისში, ვაკის რაიონში, პ. ქავთარაძის ქ. N46-ში. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად საწარმოს ტერიტორია, რომლის საერთო ფართობია 60 915 მ² „ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესების“ (ქალაქ თბილისის

მუნიციპალიტეტის საკრებულო, 2016 წლის 24 მაისის №14-39 დადგენილება) მიხედვით, წარმოადგენს სპეციალურ ზონას. საწარმოს ტერიტორიის საკადასტრო კოდია - 01.14.04.029.080 (ნაკვეთის ახალი ნომერი 01.14.04.029.130). გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, მოცემული ტერიტორია წარმოადგენს შპს „საქართველოს მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრის“, შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ და შპს „სი-ფი-აი ჯორჯიას“ საერთო საკუთრებას. საწარმოს ტერიტორიას უშუალოდ ესაზღვრება საცხოვრებელი სახლები. საწარმოო კომპიდან, ბორის კარბიდის და მექანიკური საამქროს უბნებიდან პირდაპირი მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ კორპუსთან დაახლოებით 50 მეტრია, ხოლო საწარმოს საკადასტრო საზღვრიდან 10 მეტრი.

აღნიშნულ ტერიტორიაზე 1961 წლიდან არსებობს ინფრასტრუქტურა, რომელიც გარკვეული პერიოდი სტაბილური იზოტოპების სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტს ეკუთვნოდა, მოგვიანებით კი ზემოაღნიშნულ კომპანიების საკუთრებაში გადავიდა. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯია“ ქ. თბილისში 2010 წლიდან აწარმოებს ბორის სტაბილური იზოტოპებით გამდიდრებულ პროდუქციას.

2017 წელს სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ განხორციელდა შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიაზე“ გაცემული გარემოზე ზემოქმედების N000023 ნებართვით (2010 წლის 5 იანვრის №02 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა) გათვალისწინებული პირობების და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის გეგმიური შემოწმება, რომლის შედეგად გამოვლინდა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშითა და N02 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული პირობების დარღვევები, რომლის აღმოფხვრისათვის კომპანიას განესაზღვრა გონივრული ვადები სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2018 წლის 27 თებერვლის №0 18 00011603 ადმინისტრაციული მიწერილობით.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიაზე შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებულ შენობა-ნაგებობებში ამჟამად განთავსებულია: ადმინისტრაცია, ბორის იზოტოპების განცალკევების უბანი, ბორის იზოტოპების რექტიფიკაციის უბანი, ტექნოლოგიური უბანი, ენერგომეურნეობის უბანი, საწყობები, ავტომატიზაციის განყოფილება, ბორის მჟავას წარმოების უბანი, ბორის კარბიდის წარმოების უბანი, ანალიტიკური ლაბორატორია და მექანიკური საამქრო.

საწარმოს ამჟამინდელი საქმიანობა მოიცავს მხოლოდ ¹⁰B (ბორ-10) და ¹¹B (ბორ-11) სტაბილური იზოტოპებით გამდიდრებული ბორის სამფტორიდის წარმოებას. საწარმოო უბანი განთავსებულია თხუთმეტსართულიან შენობაში. აღნიშნული პროცესისთვის საწყის ნედლეულს წარმოადგენს ბუნებრივი იზოტოპური შემცველობის ბორის სამფტორიდი. ბორის იზოტოპების წარმოების ტექნოლოგია გულისხმობს ბუნებრივი იზოტოპური შემცველობის ბორის სამფტორიდის დაყოფას ბორი-10 და ბორი-11 იზოტოპებით გამდიდრებულ სამფტორიდებად. ბუნებრივი ბორის სამფტორიდის დაყოფის პროცესი მიმდინარეობს მასათმომოცვლის სვეტებში, რომლებიც აბსორბირებით არის აღჭურვილი.

საწყისი ნედლეული-ბორის სამფტორიდი საწარმოში შემოდის კონტეინერებში მოთავსებული 50 ლიტრიანი მეტალის ავზით და ხდება მათი დასაწყობება. კონტროლის

გავლის შემდგომ, ბორის სამფტორიდი ტვირთამწის საშუალებით, კონტეინერით გადაიტანება ტექნოლოგიური უბნის პირველ ოთახში, სადაც ხდება ავზების შეერთება რამპაზე და შემდეგ, ამავე შენობაში ორი ბუფერული მოცულობის გავლით, მილგაყვანილობის საშუალებით, მიეწოდება იზოტოპების დაცალკეების დანადგარებს, რომლებიც განთავსებულია საწარმოო კომპლექსში.

დაცალკეებისთვის გათვალისწინებული 10 ერთეული დანადგარი, რომელიც განთავსებულია საწარმოო კომპლექსის (37-ე კორპუსი) 1-14 სართულამდე, წარმოადგენს 47 მ სიგრძისა და 80 მმ დიამეტრის მქონე უჟანგავი ფოლადის მასათაცვლის სვეტებს. საწარმოო კომპლექსის მე-14 სართულზე მასათაცვლის სვეტები აღჭურვილია აბსორბერებით.

დაცალკეების პროცესში, დამხმარე ნედლეულად გამოიყენება ანიზოლი რომელიც საწარმოში შედის 200 ლიტრიანი მეტალის კასრებით. აბსორბერს ზემოდან მიეწოდება ანიზოლი, რომელიც ბორის სამფტორიდის აღმავალ ნაკადთან წარმოქმნის თხევად კომპლექსს (ანიზოლი-ბორის სამფტორიდი). აღნიშნული კომპლექსი პირველ სართულზე დესორბირდება და გახურების შემდეგ (160°C) იშლება შემადგენელ კომპონენტებად: ბორის სამფტორიდი მიემართება ზემოთ აბსორბერისაკენ, ხოლო ანიზოლი გამოედინება დესორბერიდან.

¹⁰Bf₃ პროდუქტის დაგროვება ხდება კონდენსაციის გზით საწარმოო კომპლექსის პირველ სართულზე არსებულ 17 ლიტრიან დაბალი წნევის მიმღებში, თხევადი აზოტის გამოყენებით. მიმღების გავსების შემდეგ მისი გადატანა აორთქლების გზით ხდება რესივერებში (427 და 1000 ლ მოცულობებით). კონდენსირების და აორთქლების შემდეგ ჩაიტვირთება შავი მეტალის ცილინდრებში და დასაწყობდება საწარმოო კომპლექსის პირველ სართულზე და შემდგომ მზა პროდუქციის საწყობში. რაც შეეხება ¹¹Bf₃ შუალედურ პროდუქტს, პირველ სართულზე არსებული ბუფერული რესივერების (2 ერთეული 1000 ლ მოცულობის) გავლით, პირდაპირი ნაკადით მიემართება დაბალტემპერატურული რექტიფიკაციის საწარმოო უბანზე მისი შემდგომი გასუფთავების და დაფასოების მიზნით.

სვეტის წყობურიან ნაწილში მიმდინარეობს ანიზოლის გაწმენდა. ანიზოლის გამწმენდი დანადგარებიდან პერიოდულად ხდება გამდიდრებული ფრაქციის ჩამოსხმა, ხოლო კალიუმის ტეტრაფტორატის უხსნადი ნალექი პერიოდულად ამოიღება რეზერვუარიდან და დასაწყობდება. ერთეულ დაცალკეების დანადგარზე ანიზოლის „კუბური ნარჩენების“ რაოდენობა შეადგენს 30-40 კგ/თვეში.

დაბალტემპერატურული რექტიფიკაციის საწარმოო უბნის დანიშნულებაა აწარმოოს ელექტრონული სისუფთავის ბორის სამფტორიდი ბორ-11 იზოტოპი კონცენტრაციით არანაკლებ 99,9%. აღნიშნულ საწარმოო უბანზე საწყის ნედლეულად გამოყენებულია ქიმიური მიმოცვლის მეთოდით იზოტოპურად გამდიდრებული ნახევარფაბრიკატი-ბორის სამფტორიდი. ბორის სამფტორიდის დაბალტემპერატურული რექტიფიკაციის საწარმოო უბანზე მიღებული ნახევარფაბრიკატი პროდუქტის პირველადი გაწმენდა ხდება გაწმენდის კვანძში, რომელიც წარმოადგენს თბომცვლელს. გამაცივებელ აგენტად გამოყენებულია შპს „სი-ფი-აი ჯორჯიას“ აზოტის ორთქლი.

საბოლოოდ გაწმენდილი ელექტრონული სისუფთავის ბორის სამფტორიდის კონდენსაცია ხდება 40 ლიტრიანი უჟანგავი ფოლადის მაღალი წნევის მიმღებში,

საიდანაც აორთქლების შემდეგ ჩაიტვირთება პროდუქტის ბალონებში და სერთიფიცირების შემდეგ განთავსდება მზა პროდუქტის საწყობში.

შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ საწარმოში დაგეგმილი ცვლილებები. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ არსებულ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საწარმო წლიურად აწარმოებდა ბორის იზოტოპ ^{11}B (ბორ-11) 462 კგ-ს და ბორის იზოტოპ ^{10}B (ბორ-10) 759 კგ-ს. ცვლილებით კი დაგეგმილია წარმადობის გაზრდა კერძოდ: ^{10}B (ბორ-10) იზოტოპი 1400 კგ-ს და ^{11}B (ბორ-11) იზოტოპი 5500 კგ-ს წარმოება. ასევე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული ტექნოლოგიური რეგლამენტის მიხედვით, სუფთა ანიზოლის მიღება ხდება N1 და N2 საწარმოო დანადგარების მომსახურებით და N2 დანადგარს უკავია საწარმოო კორპუსის 8 სართული (4-დან 11-ის ჩათვლით). მაგრამ ტექნოლოგიურ რეგლამენტში შევიდა ცვლილებები, რამაც გამოიწვია საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების შეცვლა. კერძოდ ანიზოლის მიღებისათვის საჭირო მოწყობილობა-დანადგარები განთავსდა საწარმოო შენობის პირველიდან მე-15 სართულის ჩათვლით, ასევე ტექნოლოგიურ უბნებზეც.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული იყო ასევე აზოტის ოქსიდის წარმოება, რომელსაც ამჟამად აწარმოებს შპს „სი-ფი-აი ჯორჯია“ და ბორის კარბიდის ფხვნილის წარმოება. ბორის კარბიდის უბანი გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების შემდგომ ექსპლუატაციაში არ გაშვებულა. ამჟამად ბორის კარბიდის წარმოების უბანთან ერთად, დაგეგმილია ბორის მჟავას წარმოების უბნის ექსპლუატაცია. ბორის მჟავას მაქსიმალური წარმადობა წელიწადში იქნება 4000 კგ, ხოლო ბორის კარბიდის 150 კგ.

გარდა ამისა, ავტომატიზაციის განყოფილებაში დაგეგმილია ავტომატიზაციის ნაწილის და აპარატურის განახლება, მათ შორის: იზოტოპების განცალკევების კომპლექსის მართვის სისტემის ტექნოლოგიური პარამეტრების გაფართოება, დესორბციის კვანძებში ტემპერატურის გამზომი გარდამქმნელების დაყენება, ასევე გამყოფი სვეტების გასწვრივ ტემპერატურული პროფილის გაზომვა და სხვა აპარატურული ცვლილებები. გარდა ამისა, კომპანია ასევე გეგმავს, ბორის სამფტორიდის ავზების შესანახ საწყობში არსებული სკრუბერის და სავენტილაციო მილის დემონტაჟს, რომელიც ადრე მიჩნეული იყო მავნე ნივთიერების გაფრქვევის სტაციონარულ წყაროდ. გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, ექსპლუატაციის 13 წლიანი გამოცდილებით დამტკიცებულია, რომ ამ ლოკაციიდან არ მომხდარა და მოსალოდნელიც არ არის ბორის სამფტორიდის გაფრქვევა.

ბორის მჟავას წარმოება. საწარმოში სამომავლოდ დაგეგმილია ბორის მჟავას წარმოების ტექნოლოგიური ხაზის დამატება. საწარმოო უბანი მდებარეობს 15 სართულიანი კოშკის მე-7 და მე-10 სართულებზე. წარმოებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურა უკვე არსებობს და განთავსებულია შესაბამის სართულებზე. ექსპლუატაციის ეტაპზე შესაძლებელია განხორციელდეს მხოლოდ მცირე მასშტაბის ტექნოლოგიურ-პროფილაქტიკური სარემონტო სამუშაოები.

დანადგარები განკუთვნილია 4000 კგ/წ წარმადობის ბორის მჟავას წარმოებისათვის. ბორის მჟავას წარმოებისათვის საწყის ნედლეულს წარმოადგენს ბორის სამფტორიდი და კალციუმის კარბონატი. პროფილაქტიკური სამუშაოებისათვის დამხმარე მასალებად

გამოიყენება: ეთილის სპირტი, აცეტონი, მარილმჟავა, გოგირდმჟავა და ნატრიუმის ტუტე.

ბორის მჟავას სინთეზისათვის გამოიყენება დანადგარები, რომლებიც აღჭურვილია ელექტროსარეველით, უკუმაცივრით და წარმოდგენენ უჟანგავი ფოლადის მასალის ცილინდრებს (380 ლ მოცულობის). პროცესი ითვალისწინებს რეაქტორში ჰიდროლიზს, ხსნარის იონებად დაშლას, ბორის მჟავას წყალხსნარის მინარევებისაგან გაწმენდას, კრისტალიზაციას და შრობას 60-65 °C ტემპერატურაზე. მიღებული ბორის მჟავა პოლიეთილენის ტომრებში დაფასოებული, მოთავსდება პლასტმასის მყარ კონტეინერებში და დასაწყობდება.

ბორის კარბიდის წარმოება. საწარმოში ასევე იგეგმება იზოტოპ ბორ-10-ით გამდიდრებული ბორის კარბიდის ფხვნილის წარმოება. საწარმოო უბანი განთავსებულია 01/03 და 02/1 შენობებში. ბორის კარბიდის უბანზე განთავსებულია და უკვე არსებობს წარმოებისათვის შესაბამისი დანადგარ-მოწყობილობები. ექსპლუატაციის ეტაპზე შესაძლებელია განხორციელდეს მხოლოდ მცირე მასშტაბის ტექნოლოგიურ-პროფილაქტიკური, სარემონტო სამუშაოები.

გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, სამსართულიან შენობაში მოხდება - კაზმის მომზადება, აწონვა, შერევა და კაზმის გაუწყლოება, კარბოთერმული აღდგენა (ბორის კარბიდის მიღება) და მიღებული კარბიდის ბრიკეტების დაფხვნა კი განხორციელდება გვერდით მდებარე ერთსართულიან სასტენდო დარბაზში -სამქროში (02/1 შენობა).

იზოტოპ ბორ-10-ით გამდიდრებული ბორის კარბიდის ფხვნილის მიღების ტექნოლოგიური პროცესის ძირითადი ეტაპებია: კაზმის მიღება ბორ-10-ით გამდიდრებული ბორის მჟავისა და ტექნიკური ნახშირბადის ნარევის გაუწყლოებით, დეჰიდრატაციის ღუმელებში; კარბოთერმული აღდგენა, ბორის კარბიდის ფხვნილის დაფხვნა, გაცრა და დაფქვა. აღნიშნული პროცესის შემდეგ ბორის კარბიდის ფხვნილი გადაიტანება ნუტჩ-ფილტრზე და ირეცხება წყლით. რეცხვის პროცესის დამთავრების შემდეგ ფხვნილს ესხმება ეთილის სპირტი. გამდიდრებული ბორის კარბიდის ფხვნილის წყლით რეცხვის შედეგად მიღებული ფილტრატის განეიტრალება ხდება კალცინირებული სოდით. ამის შემდეგ ხდება გამდიდრებული ბორის კარბიდის ფხვნილის შრობა, შერევა ბუნებრივი იზოტოპური შემცველობის ბორის კარბიდთან და ფხვნილების დაფასოება; დაფასოებული ფხვნილების მარკირება და კონტეინერებში მოთავსება.

წარმოდგენილი ცვლილების ფარგლებში ასევე დაგეგმილია მექანიკური საამქროს ექსპლუატაცია. მექანიკურ საამქროში უკვე არსებობს შესაბამისი ინფრასტრუქტურა და განთავსებულია ჩარხ-დანადგარები, რომლებიც განთავსებულია სამ ოთახში. ჩარხ-დანადგარები მოიცავს: საბურღებს, საფრეზებს, სალესებს, ბრტყელ სახეხებს და სახარატოებს. საწარმოს შემდგომი ექსპლუატაციის ეტაპზე, მექანიკური საამქრო მოემსახურება შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ და იწარმოებს ლითონის დამუშავების სამუშაოები (საჭიროებისამებრ).

წარმოების გაფართოების ბაზაზე, დაგეგმილია ასევე პროდუქციის ხარისხის კონტროლის განყოფილების მოწყობა, რომელიც განთავსდება 29/4 შენობის მეოთხე სართულზე.

პროდუქციის ხარისხის განყოფილება მოემსახურება როგორც შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“, ასევე, შპს „სი-ფი-აი ჯორჯიას“. ლაბორატორიაში შესაძლებელი იქნება მასპექტრომეტრული, ქრომატოგრაფიული, სპექტროსკოპიული მეთოდით, ნიმუშების ანალიზური და ქიმიური შემადგენლობის განსაზღვრა. ლაბორატორიის აღჭურვილობაში იქნება სპექტრომეტრები.

საწარმო იმუშავებს წელიწადში 365 დღე. იზოტოპების დაცალკეების და დაბალტემპერატურული რექტიფიკაციის საწარმოო უბნები იმუშავებს 24 საათიანი სამუშაო რეჟიმით. სხვა განყოფილებები მხოლოდ სამუშაო დღეებში, დღეში - 8 საათი. ბორის მჟავას და ბორის კარბიდის საწარმოო უბნები იმუშავებს პროდუქტზე მოთხოვნის შესაბამისად (დაახლოებით 250 დღე წელიწადში). საწარმოში სულ დასაქმებული იქნება 85 ადამიანი.

ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოებისთვის საჭირო ძირითადი ნედლეულის იმპორტი განხორციელდება სხვადასხვა ქვეყნებიდან. თხევადი აზოტი შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ შესაბამის დანადგარებს მიეწოდება შპს „სი-ფი-აი ჯორჯიას“ წარმოებიდან. კომპანიის სასმელი წყლით უზრუნველყოფა ხდება ქალაქ თბილისის ცენტრალური სისტემიდან. საწარმოში, ტექნოლოგიურ პროცესებში გამოიყენება სასმელი წყალი. ტექნოლოგიური დანადგარების აუცილებელი ტემპერატურული რეჟიმის უზრუნველსაყოფად, რომელიც ესაჭიროება ბორის იზოტოპების დაცალკეების ტექნოლოგიას, კომპანიაში ფუნქციონირებს წყლის ბრუნვითი სისტემა. წყლის აუცილებელი ხარჯი შეადგენს 0.184 მ³/წთ დღე-ღამეში, თვეში საშუალოდ 40 მ³.

საწარმოს ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლები (სამეურნეო-ფეკალური, სანიაღვრე და საწარმოო) ჩაედინება საწარმოს ტერიტორიაზე არსებულ საკანალიზაციო ქსელში და უერთდება ქალაქის ცენტრალურ საკანალიზაციო სისტემას. როგორც უკვე აღინიშნა, არსებული საქმიანობის ფარგლებში საწარმო წყალს მხოლოდ გაგრილების სისტემისთვის იყენებს და შესაბამისად, საწარმოო ციკლში მხოლოდ წყლის დამატება ხდება. დაგეგმილი ცვლილებით გათვალისწინებულ ახალ საწარმოო უბნებზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლები მხოლოდ გაწმენდა/განეიტრალების შემდგომ ჩაიშვება ქალაქის ცენტრალურ საკანალიზაციო ქსელში.

გზშ-ის ანგარიშის შესაბამის თავებში წარმოდგენილია საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის შედეგად გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე, იდენტიფიცირებულია საწარმოს ექსპლუატაციის შედეგად მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების შემადგენლობა, მათი რაოდენობრივი მაჩვენებლები და გაფრქვევის სხვა პარამეტრები. საწარმოს საქმიანობისას გამოიყოფა და ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა შემდეგი მავნე ნივთიერებები: რკინის ოქსიდი, მანგანუმი და მისი ნაერთები, აზოტ (IV)-ის და აზოტ (II)-ის ოქსიდები, გოგირდის დიოქსიდი, ნახშირბადის ოქსიდი, აირადი ფტორიდები, სუსტად ხსნადი ფტორიდები, ქლორი, ზეთის აეროზოლი და არაორგანული მტვერი. მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის თანახმად, ობიექტის ექსპლუატაციის შედეგად, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მტვერის კონცენტრაცია არ აჭარბებს ნორმით დადგენილ დასაშვებ მნიშვნელობას უახლოეს მოსახლესთან. შესაბამისად, მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის მიღებული რაოდენობა

კვალიფიცირდება ზღვრულად დასაშვებ გაფრქვევად. საწარმოს ტერიტორიაზე ფიქსირდება გაფრქვევის 7 წყარო. მათგან ოთხიდან წყლის ორთქლი და ნახშირბადის დიოქსიდი გამოიყოფა, სამი კი მექანიკური საამქროს დანადგარებია, საიდანაც გამოიყოფა არაორგანული მტვერი.

შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ მიერ დაგეგმილი ცვლილებები არ ითვალისწინებს ახალი ტერიტორიების ათვისებას, მიწის სამუშაოებს ან/და ახალი შენობების მშენებლობას. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებულ შენობებში უკვე განთავსებულია წარმოებისთვის საჭირო დანადგარ-მოწყობილობები. ექსპლუატაციისთვის გათვალისწინებულია მხოლოდ მცირე მასშტაბის სარემონტო სამუშაოები.

გზმ-ის ანგარიშში ასევე წარმოდგენილია დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების შედეგად შესაძლო კუმულაციური ზემოქმედების განსაზღვრა. კომპანიის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს შპს „სი-ფი-აი ჯორჯიას“ და შპს „მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრის“ საწარმოები. სამივე კომპანიის საქმიანობა ქიმიურ წარმოებას ეხება, კონკრეტულად კი ბორის, ჟანგბადის, აზოტისა და ნახშირბადის იზოტოპების წარმოებას. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის თანახმად, სადაც ფონური სახით გათვალისწინებულია აღნიშნული კომპანიების გაფრქვევის წყაროების ემისიები, ობიექტის ექსპლუატაციის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერების კონცენტრაცია არ გადააჭარბებს ზღვრულად დასაშვებ ნორმებს უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან. გზმ-ის ანგარიშში ასევე წარმოდგენილია საწარმოს ექსპლუატაციის შედეგად გამოწვეული ხმაურის დონეების შეფასება და გაანგარიშება. აღსანიშნავია, რომ ხმაურის გამომწვევ დანადგარებს შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ საქმიანობაში წარმოადგენს მექანიკური საამქროს შენობაში განთავსებული ჩარხ-დანადგარები, სხვა ტექნოლოგიური დანადგარები არ გამოირჩევიან ხმაურის დონის მაღალი გავრცელებით. წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, ობიექტის ექსპლუატაციისას წარმოქმნილი ხმაურის გავრცელების დონეები არ გადააჭარბებს კანონმდებლობით დადგენილ ნორმებს.

გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების შემდგომ მოსალოდნელია როგორც სახიფათო, ასევე არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ მომზადებული და შეთანხმებული აქვს კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა სამინისტროსთან. კომპანიას დანერგილი აქვს არასახიფათო ნარჩენების (პლასტმასის ბოთლი, მინის ბოთლი, მეტალის ქილები, ქაღალდი და მუყაო) სეპარირებული შეგროვების სისტემა. აღნიშნული, სეპარირებული ნარჩენები, ხელშეკრულების საფუძველზე, ტერიტორიიდან გააქვს უფლებამოსილ ორგანიზაციას, რომელიც გადასცემს გადამამუშავებელ საწარმოებს. დანარჩენი არასახიფათო ნარჩენები თავსდება საწარმოს ტერიტორიაზე არსებულ მუნიციპალურ კონტეინერებში, რომელიც გააქვს თბილისის დასუფთავების სამსახურს. საწარმოს საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილ სახიფათო ნარჩენს წარმოადგენს კუბური ნარჩენი. დაგეგმილი ცვლილების განხორციელების შედეგად, მექანიკურ უბანზე წარმოიქმნება მეტალის ნარჩენები, ბორის მჟავას სინთეზის პროცესში კი - გამოყენებული კათიონიტები და ანიონიტები, კალციუმის ფტორიდის წყლიანი ნარჩენი, რომელიც გადაეცემა შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე ორგანიზაციას. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია საწარმოს

საქმიანობის პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობები, რაოდენობა, მათი მართვის, ასევე შემარბილებელი ღონისძიებები. ასევე აღნიშნულია, რომ საწარმოში დაგეგმილი ცვლილებების განხორციელების ეტაპზე ნარჩენების მართვის საკითხები დეტალურად იქნება გაწერილი კომპანიის განახლებულ ნარჩენების მართვის გეგმაში. აღნიშნული ღონისძიებების შესრულების შემთხვევაში საწარმოს მოწყობა/ექსპლუატაციის ეტაპზე ადგილი არ ექნება ნარჩენებით გამოწვეულ ზემოქმედებას გარემოზე.

გზმ-ის ანგარიშში განხილულია საწარმოს ფუნქციონირების ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციები, მათ შორის: მავნე ნივთიერებათა ატმოსფერულ ჰაერში ავარიული გაფრქვევა ან დაღვრა, ხანძრის წარმოქმნა, მომუშავე პერსონალის დაშავება. ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ტერიტორიაზე მუდმივად მიმდინარეობს ვიდეოკონტროლი, ონლაინ რეჟიმში მიმდინარეობს ბორის სამფტორიდის კონცენტრაციის კონტროლი სასაწყობე მეურნეობაში და ავარიული გაფრქვევის მაღალი ალბათობის უბნებზე, საწარმოს ტერიტორიაზე ასევე დამონტაჟებულია კვამლის დეტექტორები და საავარიო-სავენტილაციო სისტემა. გარდა ამისა, მავნე ნივთიერებების ავარიული დაღვრისთვის გათვალისწინებულია დაღვრის საწინააღმდეგო ქვეშეები და მოცულობები.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის და თანდართული დოკუმენტაციის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ვაკის რაიონის გამგეობის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. სამინისტროში წარმოდგენილ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშსა და თანდართულ დოკუმენტაციასთან ერთად, დამატებით სამინისტროს ვებგვერდზე ატვირთული იყო პრეზენტაცია, სადაც საზოგადოებას შესაძლებლობა ჰქონდა გაცნობოდა მოკლე ინფორმაციას პროექტთან დაკავშირებით. „საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით გასატარებელი ღონისძიებების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 23 მარტის №181 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 26 მარტის №196 დადგენილების შესაბამისად, შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ არსებული იზოტოპების საწარმოს (ქიმიური მრეწველობა) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემისთვის დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოება განხორციელდა საჯარო განხილვის ჩატარების გარეშე და საზოგადოების მონაწილეობა და მის მიერ მოსაზრებებისა და შენიშვნების წარდგენის შესაძლებლობა უზრუნველყოფილი იქნა წერილობით. აღსანიშნავია, რომ დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია ასევე განთავსდა ვაკის რაიონის ტერიტორიაზე. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე საზოგადოების მხრიდან აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით სამინისტროში წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა.

გზმ-ის ანგარიშს თან ერთვის დაგეგმილი საქმიანობის გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, გარემოზე მოსალოდნელი ნეგატიური ზემოქმედებების შემარბილებელი ღონისძიებები, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა, დასკვნები და რეკომენდაციები.

აღნიშნული გზმ-ის ანგარიში განიხილეს შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით, რომელთა დასკვნების

შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების, ასევე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-12 მუხლის და ამავე კოდექსის მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ იზოტოპების საწარმოს (ქიმიური მრეწველობა) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. ძალადაკარგულად გამოცხადდეს შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ სტაბილური იზოტოპების წარმოებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2019 წლის 5 ივნისის N 2-483 ბრძანება (2010 წლის 5 იანვრის N2 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა);
4. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიამ“ საქმიანობა განახორციელოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის და თანდართული დოკუმენტაციის, ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის და ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმების, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;
5. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიამ“ ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებამდე სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს კომპანიის ნარჩენების მართვის განახლებული გეგმა. ნარჩენების მართვა განახორციელოს შეთანხმებული გეგმის, ასევე საქართველოს კანონის „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ და შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნებისა და ვალდებულებების შესაბამისად;
6. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიამ“ უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტით სამინისტროსთან შეთანხმებული გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;
7. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიამ“ ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებამდე უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაზნევის ანგარიშის შემუშავება და სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა, სადაც გათვალისწინებული იქნება ავარიული გაფრქვევები, ავარიული სიტუაციებისთვის განკუთვნილი ყველა ტექნოლოგიური მოწყობილობა და მავნე ნივთიერება, საწარმოს მაქსიმალური დატვირთვისთვის;

8. ნახშირბადის მონოქსიდის სრული ჟანგვის პროცესის დასაბუთების მიზნით, შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიამ“ უზრუნველყოს ბორის კარბიდის წარმოების ტექნოლოგიური პროცესის მატერიალური ბალანსის სამინისტროში წარმოდგენა. ასეთის არარსებობის შემთხვევაში, საქმიანობის სუბიექტმა უნდა უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტის ხელახალი შემუშავება და სამინისტროსთან შეთანხმება ნახშირბადის მონოქსიდის გაფრქვევების გათვალისწინებით;
9. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიამ“ ექსპლუატაციის პერიოდში ატმოსფერულ ჰაერზე მონიტორინგის წარმოება საწარმოს ტერიტორიაზე უზრუნველყოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით და ყოველკვარტალური ინსტრუმენტული მონიტორინგი განახორციელოს უახლოეს მოსახლესთან. მონიტორინგის შედეგები სამინისტროში წარმოადგინოს ექვს თვეში ერთხელ;
10. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიამ“ ბორის სამფტორიდის საწყობში არსებული სავენტილაციო სისტემის დემონტაჟის შემთხვევაში მისი შეცვლა უზრუნველყოს შესაბამისი შემწოვ-გამწოვი ვენტილაციით;
11. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემა განხორციელდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესით;
12. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“;
13. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
14. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ვაკის რაიონის გამგეობის საინფორმაციო დაფაზე;
15. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი